EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

12. juuni 2008 *

Kohtuasjas C-458/06,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Regeringsrätteni (Rootsi) 9. novembri 2006. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 16. novembril 2006, menetluses

Skatteverket

versus

Gourmet Classic Ltd,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud R. Silva de Lapuerta (ettekandja), E. Juhász, J. Malenovský ja T. von Danwitz,

* Kohtumenetluse keel: rootsi.

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Belgia valitsus, esindaja: A. Hubert,

– Portugali valitsus, esindajad: L. I. Fernandes ja Â. Seiça Neves,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: W. Mölls ja K. Simonsson,

olles 3. aprilli 2008. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/83/EMÜ alkoholi ja alkohoolsete jookide aktsiisimaksude struktuuri ühtlustamise kohta (EÜT L 316, lk 21, ELT eriväljaanne 09/01, lk 206) artikli 20 esimese taande tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Skatteverketi (Rootsi maksuamet) kaebuse lahendamise raames, mis on esitatud Regeringsrättenile selleks, et saada kinnitust Skatterättsnämndeni (maksuõiguse komisjon) esialgsele arvamusele toiduvalmistamiseks mõeldud veinis sisalduva alkoholi maksustamise aluste kohta.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

3 Direktiivi 92/83 artiklis 20 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis tähendab mõiste „etanool” järgmist:

– kõik tooted, mille tegelik alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi ja mis kuuluvad CN-koodide 2207 ja 2208 alla, isegi juhul, kui need tooted moodustavad osa tootest, mis kuulub kaupade koondnomenklatuuri teise kaubagruppi,

[…].”

4 Nimetatud direktiivi artikli 27 lõike 1 punktis f on sätestatud:

„Liikmesriigid vabastavad käesolevas direktiivis käsitletud tooted ühtlustatud aktsiisimaksust tingimustel, mille nad sätestavad selleks, et tagada aktsiisivabastuse nõuetekohane ja arusaadav kohaldamine ning ära hoida aktsiisimaksupettusi, aktsiisi tasumisest hoidumist ja muid kuritarvitusi:

[…]

f) kui tooteid kasutatakse puhtalt või pooltoodete koostisosana täidetud või muude toiduainete valmistamiseks, tingimusel et ühelgi juhul ei ole alkoholisisaldus rohkem kui 8,5 liitrit puhast alkoholi 100 kg toote kohta šokolaadis ja 5 liitrit puhast alkoholi 100 kg toote kohta muudes toodetes.”

Siseriiklik õigus

5 Alkoholi ja eri liiki alkohoolsete jookide maksustamine on Rootsis reguleeritud alkoholi aktsiisimaksude seadusega (1994:1564) (lagen (1994:1564) om alkoholskatt (*SFS* 1994, nr 1564), edaspidi „LAS").

6 Osutatud seaduse artikli 1 esimese lõigu kohaselt tuleb alkoholi aktsiisimaksu tasuda Rootsis valmistatud, teistest Euroopa Liidu liikmesriikidest toodud või vastu võetud või kolmandatest riikidest imporditud õllelt, veinilt ja muudelt kääritatud jookidelt, vahetoodetelt ja etanoolilt.

7 LAS-i artikkel 6 näeb ette, et aktsiisimaksu tuleb tasuda rubriikidesse KN 2207 ja KN 2208 kuuluvatelt toodetelt, mille alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, isegi juhul, kui need tooted moodustavad osa tootest, mis kuulub kaupade kombineeritud nomenklatuuri teise kaubagruppi.

8 LAS-i artikli 7 esimese lõigu punkti 5 kohaselt ei tule aktsiisimaksu tasuda toodetelt, mida kasutatakse puhtalt toiduainetes või pooltoodete koostisosana täidetud või muude toiduainete valmistamiseks, tingimusel et ühelgi juhul ei ole alkoholisisaldus rohkem kui 8,5 l puhast alkoholi 100 kg toote kohta šokolaadis ja 5 l puhast alkoholi 100 kg toote kohta muudes toodetes.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

9 Gourmet Classic Ltd (edaspidi „Gourmet”), kes soovis Rootsis turustada toiduvalmistamiseks mõeldud veini ja teada selle maksustamise aluseid, esitas taotluse Skatterättsnämndeni esialgse arvamuse saamiseks.

10 Gourmet väitis oma taotlust põhjendades, et toiduvalmistamiseks mõeldud veini suhtes kehtib direktiivi 92/83 artikli 27 lõike 1 punktis f ja LAS-i artikli 7 esimese lõigu punktis 5 sätestatud maksuvabastus.

11 Skatteverket väitis samas menetluses, et toiduvalmistamiseks mõeldud veini suhtes kehtib aktsiisimaks, kuid sellele võib kohaldada LAS-i artikli 7 esimese lõigu punktis 5 sätestatud maksuvabastust.

12 Skatterättsnämnden asus oma esialgses arvamuses seisukohale, et kuigi toiduvalmistamiseks mõeldud veini suhtes aktsiisimaks üldiselt kehtib, on see direktiivi 92/83 artikli 27 lõike 1 punkti f alusel maksust vabastatud kui toidukaup.

13 Skatterättsnämndeni esimees esitas siiski eriarvamuse, mille kohaselt toiduvalmistamiseks mõeldud vein ei kuulu LAS-i kohaldamisalasse.

14 Skatteverket esitas Skatterättsnämndeni esialgse arvamuse peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, paludes selle arvamuse kinnitamist.

15 Nimetatud kohus selgitab põhikohtuasja menetluse eripära, mis seisneb selles, et maksualase kohtupraktika kujundamiseks võib Skatteverket esitada kaebuse Skatterättsnämndeni esialgse arvamuse peale ka siis, kui ta taotleb selle kinnitamist, ning seda isegi juhul, kui menetluspooled ei ole arvamust vaidlustanud.

16 See kohus leiab, et põhikohtuasjas Skatteverketi taotluse kohta otsuse tegemiseks on vaja kindlaks teha, kas toiduvalmistamiseks mõeldud vein sisaldab etanooli direktiivi 92/83 artikli 20 esimese lõigu tähenduses.

17 Neil asjaoludel otsustas Regeringsrätten menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas alkohol, mis sisaldub toiduvalmistamiseks mõeldud veinis, tuleb klassifitseerida direktiivi 92/83 […] artikli 20 esimeses taandes viidatud etanooli kategooriasse?”

Euroopa Kohtu pädevus

18 Arvestades olukorda, milles Regeringsrätten eelotsuse küsimuse esitas, on vaja meenutada ja täpsustada põhimõtteid, mis seonduvad Euroopa Kohtu EÜ artiklis 234 sätestatud pädevusega.

19 Vastavalt EÜ artikli 234 teisele ja kolmandale lõigule, kui EÜ asutamislepingu või Euroopa Ühenduse institutsioonide teiseste õigusaktide tõlgendamise küsimus antakse liikmesriigi kohtusse, võib see kohus taotleda, või kui on tegu liikmesriigi

kohtuga, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, siis peab see kohus taotlema sellekohast eelotsust Euroopa Kohtult, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja kõnealune küsimus lahendada (vt 8. novembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-231/89: Gmurzynska-Bscher, EKL 1990, lk I-4003, punkt 17, ja 9. veebruari 1995. aasta otsus kohtuasjas C-412/93: Leclerc-Siplec, EKL 1995, lk I-179, punkt 9).

20 EÜ artikli 234 eesmärk on ära hoida ühenduse õiguse erinev tõlgendamine, mida liikmesriikide kohtud peavad kohaldama, ja tagada, et sel õigusel oleks kõigis olukordades sama toime kõigis liikmesriikides (vt selle kohta 16. jaanuari 1974. aasta otsus kohtuasjas 166/73: Rheinmühlen-Düsseldorf, EKL 1974, lk 33, punkt 2).

21 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on EÜ artiklis 234 ette nähtud kord Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute vahelise koostöö vahend (18. oktoobri 1990. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-297/88 ja C-197/89: Dzodzi, EKL 1990, lk I-3763, punkt 33; 12. märtsi 1998. aasta otsus kohtuasjas C-314/96: Djabali, EKL 1998, lk I-1149, punkt 17, ja 5. veebruari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-380/01: Schneider, EKL 2004, lk I-1389, punkt 20).

22 Koostöö raames tuleb liikmesriigi kohtul, kes ainsana on vahetult tutvunud põhikohtuasja faktiliste asjaoludega ja vastutab langetatava kohtuotsuse eest, asja erisusi arvestades hinnata, kas eelotsus on asja lahendamiseks vajalik ja kas Euroopa Kohtule esitatavad küsimused on asjassepuutuvad (vt 16. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas C-83/91: Meilicke, EKL 1992, lk I-4871, punkt 23; eespool viidatud kohtuotsus Leclerc-Siplec, punkt 10, samuti 18. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-314/01: Siemens ja ARGE Telekom, EKL 2004, lk I-2549, punkt 34).

23 EÜ artikli 234 kolmanda lõiguga kehtestatud kohustus saata asi Euroopa Kohtusse on eelkõige üks osa koostööst, mis on mõeldud selleks, et tagada ühenduse õiguse õige kohaldamine ja ühetaoline tõlgendamine kõigis liikmesriikides, siseriiklikes kohtutes, kelle ülesanne on ühenduse õigust kohaldada, ning Euroopa Kohtus. Selle kohustuse eesmärk on nimelt tagada, et liikmesriigis ei tekiks ühenduse õigusnormidega vastuolus olevat siseriiklikku kohtupraktikat (vt 4. novembri 1997. aasta

otsus kohtuasjas C-337/95: Parfums Christian Dior, EKL 1997, lk I-6013, punkt 25; 22. veebruari 2001. aasta otsus kohtuasjas C-393/98: Gomes Valente, EKL 2001, lk I-1327, punkt 17; 4. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-99/00: Lyckeskog, EKL 2002, lk I-4839, punkt 14, samuti 15. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-495/03: Intermodal Transports, EKL 2005, lk I-8151, punktid 29 ja 38).

24 Järelikult juhul, kui siseriikliku kohtu esitatud küsimused puudutavad ühenduse õiguse sätte tõlgendamist, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt kohustatud neile vastama (vt eespool viidatud kohtuotsus Meilicke, punkt 24; eespool viidatud kohtuotsus Leclerc-Siplec, punkt 11, samuti 18. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-200/98: X ja Y, EKL 1999, lk I-8261, punkt 19).

25 Euroopa Kohus on siiski leidnud, et erandjuhtudel peab ta oma pädevuse hindamiseks kindlaks tegema, millistel asjaoludel liikmesriigi kohus talle eelotsusetaotluse esitas. Nii keeldub Euroopa Kohus vastamast liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele, kui on ilmselge, et ühenduse õiguse tõlgendamise taotlusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui tal puuduvad andmed esitatud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks vajalike faktiliste ja õiguslike asjaolude kohta (vt 16. detsembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 244/80: Foglia, EKL 1981, lk 3045, punkt 21; 13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-379/98: PreussenElektra, EKL 2001, lk I-2099, punkt 39; 22. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-390/99: Canal Satélite Digital, EKL 2002, lk I-607, punkt 19, ja eespool viidatud kohtuotsus Schneider, punkt 22).

26 Kui koostöö, mis EÜ artikliga 234 liikmesriigi kohtule ja ühenduste kohtule antud ülesannete täitmisel on esmatähtis, tähendab seda, et Euroopa Kohus arvestab liikmesriigi kohtu ülesannetega, siis tähendab see ühtlasi, et liikmesriigi kohus arvestab selle artikli alusel avatud võimalusi kasutades Euroopa Kohtu asjaomase ülesandega, mis seisneb selles, et aidata kaasa õigusemõistmisele liikmesriikides ja mitte koostada nõuandvaid arvamusi üldiste või hüpoteetiliste küsimuste kohta (vt eespool viidatud kohtuotsused Foglia, punktid 18 ja 20, ning Meilicke, punkt 25).

27 Põhikohtuasjas käsitletava menetluse kohta on Euroopa Kohus juba sedastanud, et kaebuse esitamise korral on Regeringsrättenis toimuva menetluse eesmärk kontrollida arvamuse seaduslikkust, mis niipea, kui see muutub lõplikuks, on maksuhaldurile siduv ja võetakse maksustamisel aluseks, kui ja niivõrd, kuivõrd isik, kes arvamust taotles, tegutseb taotluses näidatud viisil, ja et neil asjaoludel tuleb Regeringsrättenit käsitada kohtu ülesande täitjana (eespool viidatud kohtuotsus X ja Y, punkt 17).

28 Asjaolu, et Skatteverket taotles Skatterättsnämndeni esialgse arvamuse kinnitamist, ei mõjuta põhikohtuasja menetluse kohtulikku olemust.

29 Pealegi esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtule ühenduse õiguse – täpsemalt direktiivi 92/83 artikli 20 esimese taande – tõlgendamise küsimuse ja tema hinnangul on eelotsus selles küsimuses vajalik Skatterättsnämndeni esialgse arvamuse seaduslikkuse kontrollimiseks. Seega ei tule Euroopa Kohtul koostada nõuandvat arvamust hüpoteetilise küsimuse kohta.

30 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Regeringsrättenil on selles osas täielik kohtu pädevus, sõltumata poolte nõuetest.

31 Peale selle ei saa Regeringsrätteni otsuste peale siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, mistõttu peab see kohus vastavalt EÜ artikli 234 kolmandale lõigule saatma asja Euroopa Kohtusse.

32 Nagu on juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 23, saab sellises menetluses nagu põhikohtuasjas järelikult ainult eelotsusetaotlusega asja Euroopa Kohtusse saates saavutada nimetatud sättega taotletavat eesmärki ehk tagada ühenduse õiguse õige kohaldamine ja ühetaoline tõlgendamine kõigis liikmesriikides ning ära hoida

asjaomases liikmesriigis selle õiguse normidega vastuolus oleva siseriikliku kohtupraktika tekkimist.

33 Eelnevaid kaalutlusi arvestades on Euroopa Kohus pädev vastama Regeringsrätteni esitatud küsimusele.

Eelotsuse küsimus

34 Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas küsimuse, kas alkohol, mis sisaldub toiduvalmistamiseks mõeldud veinis, tuleb klassifitseerida direktiivi 92/83 artikli 20 esimeses taandes viidatud etanooli kategooriasse.

35 Selle kohta tuleb märkida, nagu osutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et toiduvalmistamiseks mõeldud vein kui selline on küll toiduvalmistis, mis kuulub nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrusele (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, lk 1; ELT eriväljaanne 02/02, lk 382) lisatud kombineeritud nomenklatuuri kaubagruppi 21, kuid see toiduvalmistis sisaldab siiski etanooli, mis kuulub selle nomenklatuuri rubriikidesse 2207 ja 2208.

36 Sellest tuleneb, et kui toiduvalmistamiseks mõeldud veinis sisalduv etanool annab tegeliku alkoholisisalduse üle 1,2 mahuprotsendi, kuulub see alkohol direktiivi 92/83 artikli 20 esimese taande kohaldamisalasse.

37 Asjaolu, et toiduvalmistamiseks mõeldud veini kui sellist loetakse toiduvalmistiseks, ei mõjuta seda hinnangut.

38 Direktiivi 92/83 artikli 20 esimene taane on kohaldatav ka siis, kui selle sätte kohaldamisalasse kuuluvad tooted moodustavad osa tootest, mis kuulub kombineeritud nomenklatuuri mõnesse muusse kaubagruppi.

39 Seega on alkohol, mis sisaldub toiduvalmistamiseks mõeldud veinis, juhul kui tegelik alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, etanool direktiivi 92/83 artikli 20 esimese taande tähenduses, mille suhtes kohaldatakse ühtlustatud aktsiisimaksu, arvestades selle direktiivi artikli 27 lõike 1 punktis f sätestatud maksuvabastust.

40 Esitatud kaalutlustest lähtudes tuleb esitatud küsimusele vastata, et alkohol, mis sisaldub toiduvalmistamiseks mõeldud veinis, tuleb juhul, kui tegelik alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, klassifitseerida direktiivi 92/83 artikli 20 esimeses taandes viidatud etanooli kategooriasse.

Kohtukulud

41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Alkohol, mis sisaldub toiduvalmistamiseks mõeldud veinis, tuleb juhul, kui tegelik alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, klassifitseerida

nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/83/EMÜ alkoholi ja alkohoolsete jookide aktsiisimaksude struktuuri ühtlustamise kohta artikli 20 esimeses taandes viidatud etanooli kategooriasse.

Allkirjad